

Гемеш М.—Сел Э.: ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РУДНИЧНЫХ ОТВАЛОВ В ВИРТЕШКОМ ЛЕСХОЗЕ.

У Виртешского лесхоза есть задача облесить 600 га рудничных отвалов. Выравниваются большие, горизонтальные плато и на них сажают главным образом на откосах акацию. По частично подготовленной почве сажают черенки ивы для закрепления. Облесение начинается тогда, когда на площади некоторые растения возобновляются. От первой посадки больших результатов лесовыращивания не ожидают, а цель лишь та, чтобы приостановить эрозию, закрепить почву, восстановить уравновешенность в природе.

Gémesi M.—Szél E.: DIE REKULTIVIERUNG DER HALDEN IM STAATLICHEN FORSTWIRTSCHAFTSBETRIEB VÉRTES.

Der Staatliche Forstwirtschaftsbetrieb ist mit der Bepflanzung von rund 600 ha Haldenfläche beauftragt. Die erste Etappe der Arbeit besteht aus der Geländeregelung. Es werden grosse, horizontale Plateaus gebildet. Auf diesen wird vor allem die Robinie angebaut. Die Böschungen werden zwecks Bodenvorbereitung mit Weidenstecklingen gebunden. Die Aufforstung wird dann begonnen, wenn sich auf der Fläche einige Pflanzen von selbst einfinden. Vom ersten Anbau wird kein nutzbarer Holzerntrag erhofft. Der Zweck der Arbeit ist die Verhinderung der Erosion, die Bodenverbesserung und die Wiederherstellung des Gleichgewichtes der Natur.

Madarak táplálkozásbiológiájának vizsgálata cser-tölgyes állományokban

KOLONITS JÓZSEF

A mesterséges madártelepítések — a madárlétszám emelésével — a biológiai erdővédelem fontos részét alkotják, különösen az egyes tömegesen fellépő rovarkárosítókkal szemben.

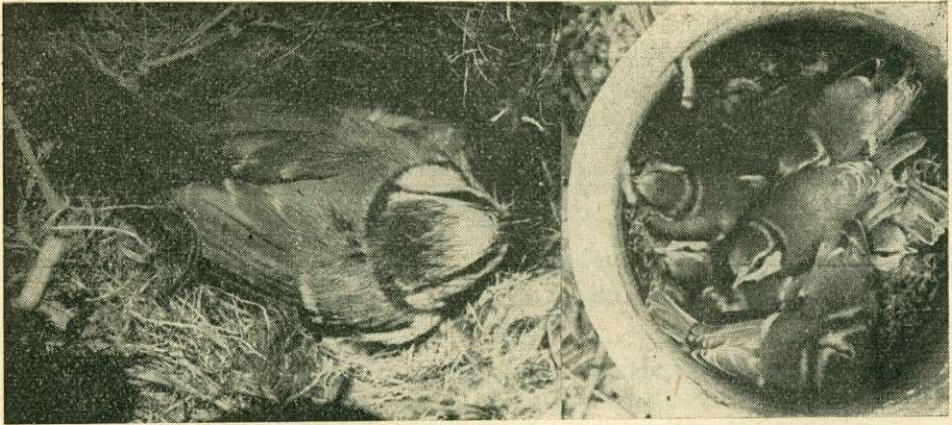
Az odúlakó madarak költését és táplálkozását rovarkárosításnak kitett erdőkben, mesterséges madártelepeken vizsgáltam. Megállapítottam, hogy egyrészt korábbi vizsgálatok alapján, másrészt saját megfigyeléseim szerint ezt a védekezési módot ki lehet terjeszteni az araszolóktól, tölgyiloncától, a gyapjaspillétől, a levéldarázs-féléktől, a bagolylepkéktől, a cserebogár- és szüféléktől, a magtermést károsító, valamint egyéb rovarkárosítóktól veszélyeztetett erdőkre.

Vizsgálataim cser-tölgyes állományokban — Felsőtárkány, Kerecsend és Feldebrő község határában — kiterjedtek a madárlétszám emelésének módjaira, valamint jellegzetes rovarnépeség mellett — a költéskor — történő táplálékvizsgálatokra.

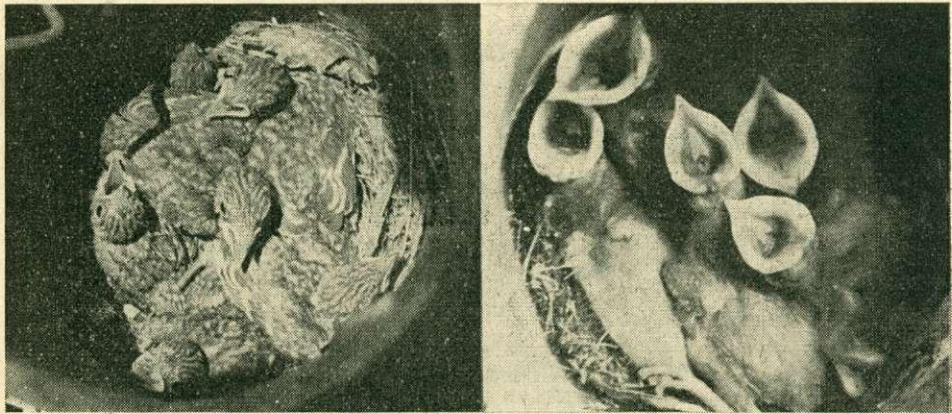
Az odúlakó madarak költésére és a vizsgálatoknál az eternitodú több típusát alkalmaztuk. Az utóbbi években ezekben az odúkban azonban hirtelen lehűlések után nagyobb számú madárelhullást tapasztaltunk (Szenczey 1966.), amit az eternit rossz hőszigetelésének lehet tulajdonítani. Ennek tisztázására és az elhullások megakadályozására további vizsgálatokra lesz szükség.

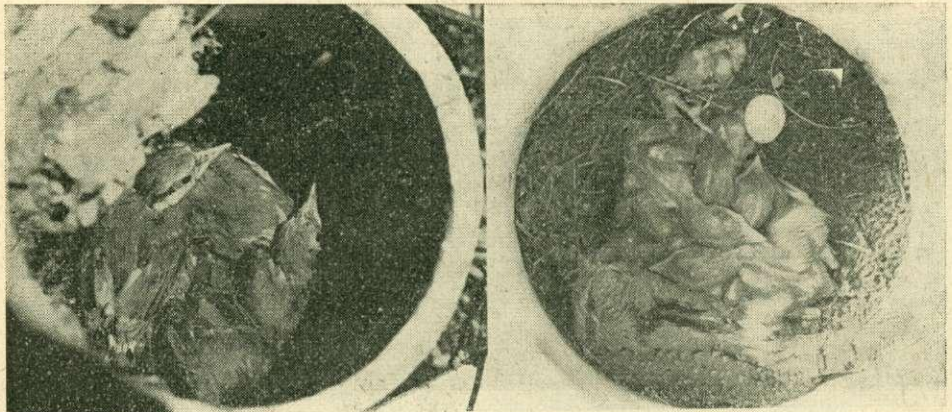
1. ábra: Széncinke tojásai — 2. ábra: Széncinke a fészékén

3. ábra: Kékcinke a tojásain — 4. ábra: A kékcinke fiókái

5. ábra: Örvös légykapó fiókák — 6. ábra: Seregély fiókái

7. ábra: Csúszka fiókái — 8. ábra: A nyaktekerces és fiókái

A táplálkozásbiológiai vizsgálataim kiterjedtek a költések alatt etetett rovarfélések és azok százalékos megoszlásának meghatározására.

A madarak táplálkozása hűen követi a rovarnépesség alakulását és a vizsgálat egy adott időpontban a táplálékviszonyokat tükrözi.

1. táblázat

A szén- és kékinke által etetett rovarok %-os megoszlása
(Kerecsend-Berekerdő. Feketegyűrűjuharos cser-tölgy állomány)

Rovarféleség	1963	1964	1965
	%		
Araszolók és tölgyilonca hernyói	42	51	38
Bagolylepkek hernyói	33	31	15
Levéldarázs álhernyói	14	13	7
Molylepke	2	—	—
Pókok	1	2	6
Légy-félék	2	3	—
Bogárálcák (cincér)	6	6	8
Lymantria dispar hernyó	—	4	5
Nyárlevelész	—	—	8
Poloska	—	—	11
Diszbogár (álca)	—	—	2

2. táblázat

A seregély által etetett rovarok %-os megoszlása
1965-ben
(Feldebrő, középkorú cser-tölgyes állomány)

Rovarféleség	%
Cserebogár pajor	17
Cserebogár-félék	13
Cincér álca	2
Sáska	4
Szöcske	16
Tücsök (fekete)	30
Poloska	2
Pók	1
Bársonylégy, légyféle	10
Gilisza	4
Hangya	1
Összesen ...	100

A táblázatokból madárfajonként látható, hogy a legtöbb madárellensége a csupasz hernyóknak van, míg a cserebogár-félék álcáit tömegesen a seregély pusztítja. Az erdőben egyes rovarkárosítók — így az araszolók, a tölgyilonca stb. — ellen kizárólag biológiai úton, különösen a madarak segítségével tudunk eredményesen védekezni. A madarak táplálékuk fő részét a számukra is kedvelt és tömegesen fellépő rovarokból gyűjtik. Az elmúlt években országosan tartósan és tömegesen károsító araszolók legfőbb pusztítói a madarak voltak. Az erdőre nézve közömbös rovarokat különösen egyes rovarkárosítások közti időben pusztítják. A gypjaspille hernyójának irtásában nem volt döntő szerepük a madaraknak, bár nagyobb madárlétszám esetén észrevehetően tisztogatták a fákat a pétektől.

A harkály a nyársuhángokban tömegesen károsító kisnyárfacincér és a böglölyszitkár álcáit szedi ki. Tevékenységét a suhángokon található kúp alakú vályatok jelzik. A megvizsgált nyársuhángokat mintegy 20—30%-ban tisztó-

3. táblázat

A csúszka által etetett rovarok %-os megoszlása
1965-ben
(Felsőtárkány, középkorú gyertyános—eser—tölgy
elegyes állomány)

R o v a r f é l e s é g	%
Araszoló és bagolylepke	35
Cincér és egyéb rovar álca	10
Pajzsos dögbogár	15
Pettyes pajzsbogár	12
Lószúnyog	3
Háztatlan csiga	5
Pók	3
Egyéb ism. rovarmaradvány	17
Összesen ...	100

4. táblázat

A légykapó által etetett rovarok %-os megoszlása
1965-ben
(Felsőtárkány, gyertyános—eser—tölgy elegyes
középkorú állomány)

R o v a r f é l e s é g	%
Nyárlevelész	2
Levéldarázs	5
Fürkészdarázs	2
Pattanóbogár	6
Poloska	12
Szarvasbogár v. orrszarvúbogár álca	2
Virágcincér	5
Bodobács és poloska-féle	18
Lombszöeske	3
Lószúnyog	3
Fátyolka	2
Araszoló és bagolylepke hernyó	12
Hangya	3
Gyűrűsféreg	2
Holyva	2
Gömbászka	3
Lepke (nappali)	3
Légy-féle	5
Pók	3
Ismeretlen bogár tor	7
Összesen ...	100

gatták a harkályok a káros álcáktól. (Dr. Szontagh 1965.) Több madárfaj tápláléka rendkívül változatos és eltérő összetételű rovarokból áll. Zömét azonban a tömegesen fellépő és kedvelt rovarfélések alkotják. Megállapíthatjuk még,

hogy kisebb arányban közömbös és hasznos rovarfajok is szerepelnek a táplálék összetételében.

A madarak a káros rovarok pusztításában, ill. szabályozásában döntő szerepet más hasznos biológiai tényezővel együtt — és nem külön-külön — érnek el. Összességükben a vizsgált madarak 65—70%-ban káros rovarot pusztítottak. A táblázatok igazolják, hogy az odúlakó madarak költés alatt kivétel nélkül mind hasznos szolgálatot tesznek az erdőnek.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a teljesség kedvéért azt a megfigyelést sem, — amely a táblázatokban ugyan nem kapott helyet, — hogy a mezei veréb költés alatti táplálékgyűjtése megegyezik, vagy közel azonos a cinkefélék táplálékával.

A madársűrűség mesterséges szabályozására megvannak az eszközeink és ezzel különösen lomberdeinkben fokozhatjuk erdővédelmi szerepüket. A madarak haszna — becslések alapján — az erdő lombfelületének megóvása folytán ha-ként elérheti a 0,1—0,2 m-es évi fanövedéket, amelyet megóvnak a káros rovaroktól.

Колонити Я.: ОПЫТЫ ПО ДИАЛОГИИ ПИТАНИЯ ПТИЦ В НАСАЖДЕНИЯХ АВСТРИЙСКОГО ДУБА.

Опыты проведенные на протяжении 3-х лет показывают, что у некоторых птиц дупляников в период высживания птенцов корм состоит на 65—70% из вредных насекомых. Таблицы показывают из каких разновидностей насекомых состоит корм у основных 4 видов птиц, по годам проведения опытов. Вновь примененные дуплянки из этернита из-за плохого температурного режима в них, практического применения не получили, целесообразно использовать изготовленные из дерева.

Kolonits J.: ERNÄHRUNGSBIOLOGISCHE PRÜFUNGEN AN VÖGELN IN ZERREICHEN-EICHENBESTÄNDEN.

Dreijährige Nahrungsuntersuchungen zeigen, dass bei einigen Höhlenbrütern während der Brutzeit 65 bis 70% der Nahrung aus Schadinsekten besteht. Die Tabellen zeigen die Verteilung der Nahrung von vier wichtigeren Vogelarten nach Insektenarten in den Untersuchungsjahren. Die neuerdings angewandten künstlichen Nisthöhlen bewährten sich infolge ihres schlechten Wärmehaushaltes nicht, darum ist es zweckmässig auf die Holznistkästen zurückzukehren.

Gondolatok a tükörrelaskóp elvével kapcsolatban

C SERJÉS ANTAL

A *Bitterlich*-féle tükörrelaskópot megjelenésekor nagy lelkesedéssel fogadta egész Európa erdészársadalma. Elvét nálunk különféle újításokra is felhasználták, ezek azonban általánosságban nem terjedtek el, mint ahogyan a relaskóp maga sem tudott beszerzési nehézségei miatt elterjedni.

A tükörrelaskóp elvén alapuló újítások véleményem szerint azért nem mentek át a köztudatba, mert mindegyike a szerkezet műszer-szerűségét igyekezett egyszerűsíteni, mintegy valami nálunk is előállítható zseb-műszert akart létrehozni, pedig maga az elv kínálja azt az egyszerű megoldást, amelynek felhasználásával bárki — csupán egy kis fadarabka segítségével — a hektáronkénti körlapösszeget megfelelő pontossággal, és ebből kiindulva, kellő gyakorlat után elfogadhatóan és sokszor felhasználhatóan a hektáronkénti fatőmegadatokat is meg tudja állapítani.

A hektáronkénti körlapösszeg megállapítása

A teljes levezetés mellőzésével csupán azt a képletet rögzítem le, amely az eljárás kiindulásául szolgál:

$$S_{ha} = 2500 \times \left(\frac{a}{b}\right)^2 \times N = K \times N \dots \dots \dots I.$$